

dergipark.org.tr/tr/pub/alinterisosbil

Sosyal Bilimler Dergisi

Journal of Social Sciences

| e-ISSN 2602-229X |

<https://prensip.gen.tr>

ARAŞTIRMA MAKALESİ

RESEARCH ARTICLE

Toplum Temelli Sosyal Hizmetin Örneği: Türk Kızılay Toplum Merkezleri

An Example of Community-Based Social Services: Turkish Red Cross Community Centers

Murat ALTUNTAŞ

Dr., Türk Kızılay, Kocaeli, Türkiye

Geliş Tarihi/Received Date: 17.09.2025

Kabul Tarihi/Accepted Date: 31.10.2025

Ö Z

Toplum temelli sosyal hizmet yaklaşımı, bireylerin ve toplulukların sosyal, ekonomik ve kültürel ihtiyaçlarına yerel düzeyde yanıt vermeyi, hizmet süreçlerine aktif katılımı sağlamayı ve yerel kaynakları etkin bir şekilde kullanmayı önceliklendiren bir model olarak önem kazanmaktadır. Bu yaklaşım, özellikle kırılgan ve dezavantajlı grupların sosyal uyumunun sağlanması, güçlendirilmesi ve toplumsal bütünleşmelerinin desteklenmesi açısından çağdaş sosyal hizmet anlayışının merkezinde yer almaktadır. Türkiye’de bu anlayışın en kapsamlı örneklerinden biri, Türk Kızılay Toplum Merkezleri tarafından sunulmaktadır. Söz konusu merkezler, ulusal ölçekte sosyal hizmet uygulamalarına yön vermelerinin yanı sıra sahada edindikleri deneyimlerle topluma yaygın bir hizmet ağı sunmaları bakımından dikkate değerdir. Araştırmanın amacı, bu merkezlerin dezavantajlı birey ve gruplara yönelik geliştirdikleri sosyal destek modellerini incelemek ve bu modellerin etkinliğini değerlendirmektir. Çalışma, toplum temelli sosyal hizmetin sosyal uyum, güçlendirme ve toplumsal katılım gibi boyutlarını merkeze alarak Türk Kızılay Toplum Merkezlerinin katkılarını ortaya koymaktadır. Araştırma sonuçları, toplum temelli sosyal hizmetin yalnızca bireysel düzeyde değil, toplumsal düzeyde de olumlu etkiler yarattığını göstermektedir. Bu bağlamda, Türk Kızılay Toplum Merkezleri sosyal hizmet alanında iyi bir uygulama modeli olarak öne çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türk Kızılay, Toplum Merkezi, Sosyal Hizmet.

ABSTRACT

The community-based social service approach is gaining importance as a model that prioritizes responding to the social, economic, and cultural needs of individuals and communities at the local level, ensuring active participation in service processes, and effectively utilizing local resources. This approach is at the heart of contemporary social service understanding, particularly in terms of ensuring the social integration of vulnerable and disadvantaged groups, empowering them, and supporting their social cohesion. One of the most comprehensive examples of this understanding in Turkey is provided by the Turkish Red Crescent Community Centers. These centers are noteworthy not only for guiding social service practices on a national scale but also for providing a widespread service network to the community through the experience they have gained in the field. The aim of the study is to examine the social support models developed by these centers for disadvantaged individuals and groups and to evaluate the effectiveness of these models. The study highlights the contributions of Turkish Red Crescent Community Centers by focusing on dimensions of community-based social services such as social integration, empowerment, and social participation. The research findings show that community-based social services have positive effects not only at the individual level but also at the societal level. In this context, Turkish Red Crescent Community Centers stand out as a good practice model in the field of social services.

Keywords: Turkish Red Crescent, Community Center, Social Services.

Please cite this paper as follows/Atf için:

Altuntaş, M. (2025). Toplum temelli sosyal hizmetin örneği: Türk Kızılay Toplum Merkezleri. *Alinteri Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 266-273. <https://doi.org/10.30913/alinterisosbil.1785634>

GİRİŞ

Toplum merkezleri, sosyal hizmet, eğitim, kültürel faaliyetler ve toplumsal etkileşim alanlarında çok yönlü hizmetler sunan ve toplumun sosyal ve kültürel gelişimini destekleyen kurumsal yapılar olarak tanımlanmaktadır. Bu merkezler, toplumun farklı kesimlerine erişim sağlayarak sosyal adaletin güçlendirilmesi, bireylere eğitim ve mesleki gelişim fırsatları sunulması ve toplumsal bütünleşmenin desteklenmesi gibi amaçlar doğrultusunda faaliyet göstermektedir. 19. yüzyılın sonlarında endüstriyel devrimin yol açtığı ekonomik ve toplumsal değişimler, kentleşme süreçlerinin hızlanması ve nüfus yoğunluğundaki artış, toplum merkezlerinin ortaya çıkışını ve yaygınlaşmasını doğrudan etkilemiştir. İlk dönemlerinde bu merkezler, kiliseler ve çeşitli yardım kuruluşları aracılığıyla, düşük gelirli bölgelerde yaşayan bireylerin temel gereksinimlerini karşılamaya yönelik hizmetler yürütmüştür. Zamanla, toplum merkezlerinin işlevleri yalnızca temel yardımla sınırlı kalmamış; eğitim programları, kültürel etkinlikler, sağlık hizmetleri, sosyal uyum projeleri ve toplumsal dayanışmayı güçlendiren çok boyutlu hizmetler sunacak şekilde genişlemiştir (Heidegren, 2004; Houston & Montgomery, 2017). Günümüzde, toplum merkezleri sivil toplum kuruluşları ve gönüllü inisiyatiflerin iş birliğiyle yürütülen faaliyetlerin bir bileşimi olarak hizmet vermekte; teknolojik gelişmelerin etkisiyle çevrimiçi platformlar üzerinden de bireylerin sosyal, kültürel ve ekonomik ihtiyaçlarını karşılamada kritik bir rol üstlenmektedir (Bielh, 2019; Kaya, 2017).

Toplum merkezlerinin çok boyutlu işlevi, sosyal hizmetin kurumsal ve toplumsal düzeydeki rolüyle doğrudan ilişkilidir. Sosyal hizmet, bireylerin, ailelerin ve toplumların refahını artırmayı hedefleyen disiplinler arası bir alan olarak, sosyal adaletin sağlanması, insan haklarının korunması ve toplumun kırılgan kesimlerine destek olunması ilkeleri üzerine inşa edilmiştir (Cılga, 2002; Kesgin, 2016; Sheafor & Horejsi, 2003). Tarihsel olarak sosyal hizmet, sanayi devrimi ve kentleşmenin yol açtığı sosyal sorunlar karşısında devlet ve sivil toplum kuruluşlarının sistematik müdahaleleriyle şekillenmiştir (Öksüz, 2023). İlk uygulamalar dinsel kurumlar ve hayırsever bireyler aracılığıyla yürütülmüş, Ortaçağ'da manastırlar yoksullara ve hastalara yardım sağlayan önemli merkezler olmuştur. 16. yüzyıl İngiltere'sinde Yoksullar Yasası ile devletin yoksullara yönelik sorumluluğu tanınmış, sanayi devrimiyle birlikte yoksulluk, işsizlik, göç ve kentleşme gibi sorunlar artmıştır (Apak & Abay, 2019; Canda, 2008, ss. 25-30; Mulder, 2015, ss. 177-180). Günümüzde sosyal hizmet, yalnızca yerel sorunlarla sınırlı kalmayıp, göç, mülteci krizleri, insan hakları ihlalleri ve sosyal eşitsizlikler gibi küresel sorunlara duyarlı bir alan olarak genişlemiştir. Bu bağlamda, toplum merkezleri sosyal hizmetin kurumsal uygulamalarını hayata geçiren ve toplumun refahını artırmada merkezi bir rol üstlenen yapılar olarak önem kazanmaktadır (Yalman & Harmandaoğlu, 2023).

Modern toplum merkezleri, devlet kurumları, sivil toplum kuruluşları ve gönüllü inisiyatiflerin iş birliğiyle yürütülen çok aktörlü bir yapıya sahip olup, teknolojik gelişmeler sayesinde çevrimiçi platformlarda da hizmet vermektedir (Bielh, 2019; Kaya, 2017). Türk Kızılay Toplum Merkezleri, ulusal ve uluslararası düzeyde meydana gelen afetler ve kriz durumlarında yalnızca gıda ve barınma yardımları sunmakla kalmayıp, aynı zamanda sosyal hizmet uygulamaları kapsamında psiko-sosyal destek, eğitim programları ve mesleki gelişim fırsatları sağlamaktadır. Bu merkezlerde, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları, gençlik çalışanları, eğitimciler, çocuk gelişim uzmanları ve

sosyal etki uzmanları gibi farklı disiplinlerden profesyoneller bir araya gelerek, ihtiyaç sahiplerine bütüncül destek sunmaktadır. Ayrıca toplum merkezleri, çocuk ve gençlik dostu alanlar, mesleki eğitim kursları, sosyal uyum programları ve kültürel etkinlikler aracılığıyla bireylerin sosyal becerilerini geliştirmeyi, toplumsal bağlarını güçlendirmeyi ve dezavantajlı grupların topluma entegrasyonunu desteklemektedir. Bu merkezler, yalnızca bireylerin ihtiyaçlarını karşılamakla kalmayıp, aynı zamanda toplumun farklı demografik kesimlerine erişim sağlayarak sosyal eşitsizlikleri azaltmayı ve toplumsal uyumu artırmayı amaçlamaktadır. Göçmenler, engelli bireyler ve diğer dezavantajlı gruplar, bu merkezlerin sunduğu kapsamlı hizmetler aracılığıyla eğitim, sağlık, mesleki gelişim ve sosyal uyum süreçlerinde desteklenmektedir. Teknolojik imkanlar ve multidisipliner ekip yapısı, hizmetlerin kapsamını genişletmekte ve toplumsal etkiyi artırmaktadır (Bielh, 2019; Kaya, 2017). Türk Kızılay Toplum Merkezleri, bu çok boyutlu yaklaşımla hem günlük sosyal ihtiyaçların karşılanmasına katkı sağlamakta hem de bireylerin topluma katılımını teşvik eden programlar sunmaktadır.

Toplum merkezleri, sosyal yapının güçlendirilmesinde ve toplumsal bağların geliştirilmesinde önemli bir işlev üstlenmektedir. Bu merkezler, toplumun farklı kesimlerine erişim imkânı sağlayarak sosyal adaletin pekiştirilmesine, eğitim olanaklarının yaygınlaştırılmasına ve toplumsal bütünleşmenin desteklenmesine katkıda bulunmaktadır. Sunulan eğitim programları, kültürel faaliyetler, sağlık hizmetleri ve sosyal destek uygulamaları, bireylerin yetkinliklerini artırarak toplumsal yaşamda daha etkin bir şekilde rol almalarına olanak tanımaktadır (Kaya, 2017). 2011 yılında başlayan Suriye iç savaşı, milyonlarca Suriyeli vatandaşın zorunlu olarak Türkiye'ye göç etmesine neden olmuş ve bu durum, sağlık, barınma, eğitim ve güvenlik gibi temel insani ihtiyaçlara yönelik yardım çalışmalarının yoğunlaşmasını zorunlu kılmıştır. Bu bağlamda Türkiye Kızılay Derneği, göçmenlerin temel ihtiyaçlarının karşılanması, kamplarda barınma sorunlarının çözülmesi, psiko-sosyal iyilik hâlinin desteklenmesi ve koruma ile sosyal uyum süreçlerinin etkin bir biçimde yürütülmesi amacıyla sahada aktif bir rol üstlenmiştir. Türk Kızılay, toplum merkezlerini kendi organizasyonel yapısına entegre ederek, göçmenlere yönelik hizmetlerin sistematik bir şekilde sunulmasını sağlamaktadır.

Türkiye Kızılay Derneği Toplum Temelli Göç Programları Koordinatörlüğü, Avrupa Birliği, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), UNICEF ve diğer uluslararası kuruluşlardan sağlanan fonları kullanarak, hem Türkiye'de ikamet eden yabancı bireyler hem de Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına hizmet sunmayı amaçlayan Toplum Merkezleri projesini uygulamaya koymuştur. Bu proje kapsamında ilk toplum merkezi 2015 yılında Şanlıurfa'da faaliyete geçirilmiş olup, 2025 yılı itibarıyla İstanbul'un Avrupa ve Anadolu Yakası, Kocaeli, Bursa, İzmir, Konya, Kahramanmaraş, Şanlıurfa, Gaziantep, Mersin, Kilis, Ankara, Hatay, Adana, Kayseri, Mardin, Zonguldak, Malatya ve Adıyaman illerinde toplam 19 toplum merkezi hizmet vermektedir. Bu merkezler, çok boyutlu hizmet sunumuyla göçmenlerin ve toplumun dezavantajlı kesimlerinin eğitim, sağlık, sosyal uyum ve toplumsal entegrasyon süreçlerini desteklemekte ve sürdürülebilir sosyal fayda yaratmayı hedeflemektedir (Türk Kızılay Toplum Merkezleri, 2025a).

Türk Kızılay, Türkiye'de kayıtlı olan tüm yabancı bireyler ve ailelerine yönelik göç hizmetlerini, uyrak ayrımı gözetmeksizin sunmaktadır. Bu faaliyetler, İçişleri Bakanlığı, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, AFAD, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı,

Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu (IFRC) ve Birleşmiş Milletler ajanslarıyla koordineli bir biçimde yürütülmektedir. Toplum Temelli Göç Programları, Türkiye'ye sığınan yabancı uyruklu bireylerin acil destek, sosyal uyum, kaynaşma ve aile birleşimi hizmetlerini kapsamlı şekilde sağlamayı hedeflemektedir. Bu çerçevede, maddi ve aynı desteklerin yanı sıra koruma, sosyal uyum ve psiko-sosyal destek hizmetleri de sunulmakta ve savunuculuk faaliyetleri aracılığıyla göçmenlerin haklarının korunması güvence altına alınmaktadır (Türk Kızılay Toplum Merkezleri, 2025a). Tüm faaliyetler, Türkiye'deki devlet kurumları ve uluslararası kuruluşlarla koordineli bir şekilde yürütülerek, göçmenlerin toplum içinde etkin şekilde entegre olmaları sağlanmaktadır.

Türkiye Kızılay Derneği ve UNICEF, dezavantajlı gruplara yönelik insani destek mekanizmalarının etkinliğini artırmak amacıyla, şartlı nakit yardımı programları çerçevesinde topluma erişim ekipleri oluşturmuşlardır. Bu ekiplerin temel görevi, özellikle çocuk koruma alanında ortaya çıkan sorunları sistematik olarak tespit etmek, bu sorunlara yönelik çözüm odaklı yaklaşımlar geliştirmek ve ihtiyaç sahibi çocukları uygun hizmet ve destek mekanizmalarına yönlendirmektir. Söz konusu çalışmalar, çocukların eğitim, sağlık ve sosyal gelişim alanlarında olumsuz etkilenmelerini önlemeyi hedeflerken, aynı zamanda dezavantajlı ailelerin, özellikle ekonomik ve sosyal açıdan kırılgan durumdaki bireylerin desteklenmesine de aracılık etmektedir. Bunun yanı sıra, Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Federasyonu (IFRC) desteğiyle uygulamaya konulan Sosyal Uyum Yardımı Koruma Bileşeni, şikâyet ve problemlerin saha ekipleri tarafından düzenli olarak toplanmasını, izlenmesini ve ilgili birimlere sistematik bir şekilde yönlendirilmesini sağlamaktadır. Bu mekanizma, sosyal hizmetlerin etkin bir biçimde uygulanabilmesi ve bireylerin haklarına erişimin güvence altına alınabilmesi açısından kritik bir rol oynamaktadır. Böylece Türk Kızılay, göçmenlerin yanı sıra diğer dezavantajlı gruplara yönelik sosyal hizmet sunumunu sürdürülebilir ve kapsayıcı bir biçimde yürütmeye devam etmektedir (Altuntaş & Kılıç, 2019; Türk Kızılay Toplum Merkezleri, 2025a).

Türk Kızılay Toplum Merkezleri, göçmenlerin ve diğer dezavantajlı bireylerin ihtiyaçlarına cevap verebilmek amacıyla, çok boyutlu ve kapsamlı hizmet paketleri sunmaktadır. Bu paketler arasında sağlık hizmetleri, psiko-sosyal destek programları, mesleki eğitim kursları, dil öğrenimi fırsatları, sosyal uyum ve entegrasyon projeleri ile hukuki danışmanlık hizmetleri yer almaktadır. Sağlanan hizmetler, yalnızca bireylerin temel ihtiyaçlarını karşılamakla kalmayıp, aynı zamanda onların toplumsal hayata etkin bir biçimde katılımını ve sosyal becerilerinin güçlendirilmesini de hedeflemektedir. Bununla birlikte, çocuklara özel olarak tasarlanmış oyun alanları, eğitim materyalleri ve çocuk koruma hizmetleri, onların güvenli, destekleyici ve gelişim odaklı bir ortamda bulunmalarını sağlamaktadır. Bu kapsamlı hizmetler bütünlüğü, göçmenlerin ve diğer ihtiyaç sahibi bireylerin yaşam kalitesini yükseltmek ve toplumsal entegrasyon süreçlerini desteklemek açısından büyük önem taşımaktadır (Altuntaş & Kılıç, 2019, ss. 58-60; Türk Kızılay Toplum Merkezleri, 2025a).

Toplum merkezlerinde yürütülen sağlık hizmetleri, çok boyutlu ve sistematik bir yapıya sahiptir. Bu hizmetler, bireylerin temel sağlık ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik sağlık taramaları, düzenli aşı kampanyaları, beslenme ve hijyen eğitimleri ile çeşitli medikal müdahaleleri kapsamaktadır. Psiko-sosyal destek hizmetleri ise, ruh sağlığı alanında profesyonel danışmanlık sunmayı, travma sonrası destek sağlamayı, aile içi

iletişimi güçlendirmeyi ve bireylerin duygusal dayanıklılığını artırmayı amaçlamaktadır (Akıncı & Altuntaş, 2021). Bu çerçevede sunulan destekler, yalnızca kısa vadeli müdahalelerle sınırlı kalmayıp, bireylerin uzun vadeli sosyal ve psikolojik iyilik hallerini güçlendirmeye yönelik yapılandırılmış bir yaklaşım içermektedir.

Koruma faaliyetleri ise, risk altında bulunan bireyler için güvenli ortam sağlama, bakım ve destek sunma, şiddet ve istismar risklerini azaltma gibi kritik işlevleri kapsamaktadır. Bu faaliyetler kapsamında, özellikle göçmenler, kadınlar, çocuklar ve diğer dezavantajlı gruplar öncelikli hedef gruplar olarak belirlenmiş ve onlara yönelik güvenlik, sosyal destek ve hukuki danışmanlık hizmetleri sistematik bir şekilde sunulmaktadır. Koruma programları, aynı zamanda çocukların eğitim hakkına erişimini destekleyen stratejileri, aile birleşimi süreçlerini kolaylaştıran rehberlik hizmetlerini ve kayıp aile üyelerinin bulunmasına yönelik hukuki danışmanlık süreçlerini de içermektedir. Böylece Türk Kızılay Toplum Merkezleri, yalnızca acil insani yardım sunmakla kalmayıp, dezavantajlı grupların sosyal hayata katılımını, haklarına erişimini ve yaşam standartlarını sürdürülebilir bir biçimde geliştirmeyi amaçlayan bütüncül bir hizmet anlayışını benimsemektedir (Türk Kızılay Toplum Merkezleri, 2025a).

Koruma Programı

Türk Kızılay Toplum Merkezlerinin koruma programı, ihtiyaç sahiplerinin hak ve hizmetlere erişimini etkin biçimde kolaylaştırmayı temel hedef olarak belirlemektedir. Bu kapsamda, yalnızca doğrudan hizmet sunmakla kalınmayıp, bireylerin karşılaştıkları güçlükler ve sosyal engellerle başa çıkabilmelerini sağlayacak rehberlik ve savunuculuk faaliyetleri de yürütülmektedir. Programın içeriği, çocukların eğitim hakkına erişimini artırmak, insan ticaretini önlemek, aile içi ve toplumsal şiddeti engellemek ve şiddet mağduru bireylere sosyal hizmet sunmak gibi çok boyutlu ve kapsamlı müdahaleleri içermektedir. Engelli bireyler, göçmenler ve diğer dezavantajlı gruplar, bu programlar aracılığıyla yalnızca fiziksel ve psikososyal destek almakla kalmayıp, aynı zamanda sosyal ve ekonomik entegrasyon süreçlerine de dahil olmaktadır. Çocuklara yönelik eğitim desteği ve koruma hizmetleri, öğrenme güçlüğü çeken bireylere özel eğitim fırsatları sunmak ve ailelerle iş birliği içinde çalışmak suretiyle uygulanmaktadır. Bu bağlamda, programlar çocukların akademik başarılarını artırmayı, sosyal becerilerini güçlendirmeyi ve güvenli bir sosyal çevrede gelişim göstermelerini desteklemektedir. Bunun yanı sıra koruma programı, toplumsal eşitsizliklerin azaltılmasına ve sosyal adaletin güçlendirilmesine yönelik stratejik bir araç olarak da işlev görmektedir. Risk altındaki bireyler, insan ticareti mağdurları ve şiddet gören çocuklar gibi gruplar için sağlanan hukuki destek, psikolojik danışmanlık ve güvenli barınma imkânları, programın kapsayıcılığını ve etkinliğini artıran temel bileşenler olarak öne çıkmaktadır. Ayrıca, aile birleşimi süreçlerine rehberlik, kayıp aile üyelerinin bulunması ve hukuki danışmanlık sağlanması gibi hizmetler, bireylerin toplumsal ve ailevi bağlarını güçlendirmekte, sosyal bütünleşmelerini sağlamaktadır (Altuntaş & Kılıç, 2019, ss. 58-60; Türk Kızılay Toplum Merkezleri, 2025b).

Sosyoekonomik Güçlendirme Programı

Toplum merkezlerinin sosyoekonomik güçlendirme programı, bireylerin ekonomik bağımsızlıklarını kazanmalarına ve toplum içindeki sosyal rollerini etkin biçimde üstlenmelerine katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Bu program çerçevesinde,

katılımcılara iş ve meslek edinme fırsatları sunulmakta; dil eğitimi, girişimcilik destekleri, tarım ve hayvancılık projeleri gibi çok çeşitli faaliyetlerle bireylerin toplumsal ve ekonomik yetkinlikleri artırılmaktadır. Dil kursları, katılımcıların işgücü piyasasına daha etkin katılım göstermelerine, işyerinde iletişim becerilerini geliştirmelerine ve toplumsal etkileşim süreçlerinde daha güçlü bir pozisyon almalarına olanak tanımaktadır. Girişimcilik programları ise, bireylere iş kurma, girişimcilik kültürü oluşturma ve sürdürülebilir gelir elde etme becerileri kazandırmakta, aynı zamanda toplumsal kalkınmayı teşvik etmektedir. Program kapsamında sağlanan tarım ve hayvancılık projeleri, kırsal bölgelerde yaşayan dezavantajlı bireylerin ekonomik kaynaklarını çeşitlendirmelerine imkân sağlamakta, böylece uzun vadeli ekonomik sürdürülebilirlik ve toplumsal refah artışı hedeflenmektedir. Sosyoekonomik güçlendirme programları, yalnızca ekonomik kazanımları artırmakla kalmayıp, aynı zamanda toplumsal uyum ve sosyal entegrasyon süreçlerinin güçlendirilmesine de katkı sunmaktadır. Bu bağlamda programlar, bireylerin sosyal becerilerini geliştirirken, ekonomik bağımsızlıklarını sağlamalarına da olanak tanımakta ve toplum genelinde refah düzeyinin yükselmesine hizmet etmektedir (Türk Kızılay Toplum Merkezleri, 2025a).

Çocuk/Gençlik Dostu Alanı

Çocuk ve gençlik dostu alanlar, özellikle 4–18 yaş aralığındaki çocukların dayanıklılık, uyum, motivasyon ve öğrenme kapasitelerini artırmayı hedefleyen kapsamlı programlar sunmaktadır. Bu programlar, çocukların hem akademik hem de sosyal becerilerini geliştirmek amacıyla eğitim, rehberlik, sosyal etkinlikler, oyun alanları ve liderlik eğitimlerini içermektedir. Liderlik eğitimi alan çocuklar, gönüllülük faaliyetleri aracılığıyla sosyal sorumluluk deneyimi kazanmakta ve diğer çocuklara rol model olma fırsatı elde etmektedirler. Programlar, çocukların kendi hak ve sorumluluklarını öğrenmelerini, karar alma süreçlerine katılım göstermelerini ve sosyal uyum becerilerini güçlendirmelerini mümkün kılmaktadır. Oyun alanları ve sosyal etkinlikler, çocukların sosyal etkileşim becerilerini geliştirmelerine, grup içinde iş birliği ve iletişim yeteneklerini güçlendirmelerine olanak tanımaktadır. Bu alanlarda yürütülen faaliyetler, çocukların akademik başarılarına doğrudan katkıda bulunmakta ve okul dışı öğrenme süreçlerini desteklemektedir. Çocuk dostu alanlar, aynı zamanda psikososyal destek sağlayarak travma yaşamış çocukların güvenli bir ortamda kendilerini ifade etmelerini ve sosyal ilişkilerini güçlendirmelerini mümkün kılmaktadır. Katılım temelli yaklaşımlar, çocukların motivasyonunu artırmakta ve programların etkisini güçlendirmektedir. Bu bağlamda, çocuklar hem kendi gelişimlerine katkıda bulunmakta hem de diğer çocukların sosyal ve akademik gelişim süreçlerine olumlu örnek teşkil etmektedirler (Türk Kızılay Toplum Merkezleri, 2025a).

SONUÇ

Türk Kızılay Toplum Merkezleri, farklı toplumsal gruplara yönelik kapsamlı sosyal hizmetler sunarak hem bireysel hem de toplumsal düzeyde sosyal uyum ve dayanışmayı güçlendirmektedir. Koruma programı, risk altındaki bireylerin hak ve hizmetlere erişimini kolaylaştırmakta, çocukların eğitime erişimini artırmakta ve dezavantajlı grupların sosyal entegrasyon süreçlerini desteklemektedir. Sosyoekonomik güçlendirme programı, katılımcılara iş ve meslek edinme fırsatları sunarken, dil eğitimi ve girişimcilik destekleri aracılığıyla ekonomik bağımsızlık ve toplumsal katılımı teşvik

etmektedir. Çocuk ve gençlik dostu alanlar, çocukların sosyal, akademik ve psikososyal gelişimlerini destekleyerek onların liderlik, dayanıklılık ve uyum becerilerini güçlendirmektedir. Bu merkezlerin çok boyutlu hizmet yapısı, göçmenler, engelli bireyler ve diğer dezavantajlı grupların topluma entegrasyonunu kolaylaştırmakta ve toplumsal eşitsizliklerin azaltılmasına katkı sağlamaktadır. Ayrıca, programlar aracılığıyla yürütülen eğitim, kültürel ve sosyal faaliyetler, bireylerin yaşam kalitesini artırmakta ve toplumsal katılımı teşvik etmektedir. Toplum merkezlerinin sağladığı psiko-sosyal destek, çocuk ve aile odaklı hizmetler ile koruma faaliyetleri, toplumun kırılgan kesimlerinin güvenli ve destekleyici bir ortamda gelişimini mümkün kılmaktadır. Bu bütüncül yaklaşım, sadece acil ihtiyaçları karşılamakla kalmayıp, uzun vadeli toplumsal uyum ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine de hizmet etmektedir. Türk Kızılay Toplum Merkezlerinin çok yönlü programları, hem ulusal hem de uluslararası iş birliği ve koordinasyon sayesinde daha etkili ve kapsayıcı bir sosyal hizmet modeli sunmaktadır. Sonuç olarak, bu merkezler, toplumun tüm bireylerinin sosyal, ekonomik ve psikososyal ihtiyaçlarını karşılamak suretiyle toplumsal refah ve eşitlik hedeflerine önemli katkılarda bulunmaktadır.

KAYNAKÇA

Yayımlanmış Eserler

- Akıncı, A., & Altuntaş, M. (2021). Türkiye Kızılay Derneği. İçinde N. Özmen & A. Beki (Eds.), *Sosyal hizmet kurum ve kuruluşları yerel yönetimler – sivil toplum kuruluşları – özel sektör* (ss. 157-174). Efe Akademi Yayınları.
- Altuntaş, M., & Kılıç, M. V. (2019). *Geçici koruma altındaki Suriyeli çocukların okullaştırılmasıyla ilgili yapılan çalışma: Türk Kızılay şartlı eğitim yardımı örneği*. Sosyal Hizmet Sempozyumu. Ankara.
- Apak, H., & Abay, A. R. (2019). Sosyal hizmet ve maneviyat: Sosyal çalışmacılar üzerine bir alan araştırması. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 30(1), 56-87. <https://doi.org/10.33417/tsh.516686>
- Bielh, K. S. (2019). *Türkiye'de toplum merkezleri: Güncel uygulamaların çeşitliliğini anlamak*. Istanbul Policy Center Sabancı University.
- Canda, E. R. (2008). Spiritual connections in social work: Boundary violations and transcendence. *Journal of Religion & Spirituality in Social Work: Social Thought*, 27(1-2), 25-40. <https://doi.org/10.1080/15426430802113749>
- Cılga, I. (2002) Geleceğe yönelik için mesleki güçlerin devingenliği. İçinde K. Karataş & S. İl (Eds.), *Sosyal hizmet eğitiminde yeniden yapılanma I* (ss. 128-137). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu.
- Heidegren, C. G. (2004). Book review: Recognition and social theory. *Acta Sociologica*, 47(4), 365-373. <https://doi.org/10.1177/0001699304048669>
- Houston, S., & Montgomery, L. (2017). Reflecting critically on contemporary social pathologies: Social work and the 'good life'. *Critical and Radical Social Work*, 5(2), 181-196. <https://doi.org/10.1332/204986016X14811848967494>
- Kaya, T. (2017). Yerleşim evleri ve göçmenden vatandaşa: Hull house örneği. *İnsan Hakları Yıllığı*, 35, 79-95.
- Kesgin, B. (2016). Sosyal hizmetin yerelleşmesi ve sosyal hizmette yerel yönetimlerin artan rolü. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(4), 319-340.

- Mulder, C. (2015). From the inside out: Social workers expectations for integrating religion and spirituality in practice. *Journal of Religion & Spirituality in Social Work: Social Thought*, 34(2), 177-204.
<https://doi.org/10.1080/15426432.2014.993106>
- Öksüz, M. (2023). *Ortopedik engelli eşlerin evlilik doyumu: Yalova örneği* (Yayınlanmamış Doktora tezi, Yalova Üniversitesi).
- Sheafor, B. W., & Horejsi, C. R. (2003). *Techniques and guidelines for social work practice*. Allyn & Bacon.
- Yalman, Y., & Harmandaoğlu, N. (2023). Göç ve sosyal hizmet: Türkiye’de göçmenlere yönelik ekonomik destek hizmetlerine bakış. *Uluslararası Güncel Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 10-14.

İnternet Kaynakları

- Türk Kızılay Toplum Merkezleri. (2025a). *Türk Kızılay toplum merkezi uygulama el kitabı*.
https://toplummerkezi.kizilay.org.tr/media/1rhi33zn/tm_uygulama_el_kitabi.pdf
- Türk Kızılay Toplum Merkezleri. (2025b). *Koruma programı*.
<https://toplummerkezi.kizilay.org.tr/calismalarimiz/koruma-ve-sosyal-uyum>